

Ühtekuuluvuspoliitika mõju haavatavate kogukondade ja rühmade integratsioonile

Euroopa Parlamendi 17. juuni 2008. aasta resolutsioon ühtekuuluvuspoliitika mõju kohta haavatavate kogukondade ja rühmade integratsioonile (2007/2191(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 87 lõiget 3, artiklit 137 ja artiklit 158;
- võttes arvesse nõukogu 11. juuli 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta¹;
- võttes arvesse komisjoni 5. juuli 2005. aasta teatist „Ühtekuuluvuspoliitika toetus majanduskasvule ja töökohtade loomisele: ühenduse strateegilised suunised, 2007–2013” (KOM(2005)0299);
- võttes arvesse komisjoni 9. veebruari 2005. aasta teatist sotsiaalmeetmete kava kohta (KOM(2005)0033);
- võttes arvesse nõukogu 6. oktoobri 2006. aasta otsust 2006/702/EÜ ühenduse ühtekuuluvuspoliitika strateegiliste suuniste kohta²;
- võttes arvesse komisjoni 17. mai 2005. aasta teatist „Kolmas ühtekuuluvuse arenguaruanne: uue partnerluse poole majanduskasvu, tööhõive ja ühtekuuluvuse valdkonnas” (KOM(2005)0192);
- võttes arvesse komisjoni 12. juuni 2006. aasta teatist „Majanduskasv ja tööhõive ning Euroopa ühtekuuluvuspoliitika reform. Neljas ühtekuuluvuse arenguaruanne” (KOM(2006)0281);
- võttes arvesse Euroopa Liidu territoriaalset tegevuskava ja Euroopa linnade säästvat arengut käsitlevat Leipzigi hartat ning esimest tegevusprogrammi Euroopa Liidu territoriaalse tegevuskava rakendamiseks;
- võttes arvesse territoriaalse ühtekuuluvuse kohta roheline raamatu ettevalmistamist komisjoni poolt;
- võttes arvesse Euroopa ruumilise planeerimise vaatlusvõrgustiku (ESPON) aruannet „Ruumilise arengu tulevikukontseptsioon – Euroopa territoriaalse arengu mudelid” ning Euroopa Parlamendi aruannet „Piirkondlikud erinevused ja ühtekuuluvus: millised on tulevikustrateegiad?”;

¹ ELT L 210, 31.7.2006, lk 25.

² ELT L 291, 21.10.2006, lk 11.

- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikleid 3, 13 ja 141, milles kohustatakse liikmesriike tagama kõigile kodanikele võrdseid võimalusi;
 - võttes arvesse oma 31. jaanuari 2008. aasta resolutsiooni romisid käsitleva Euroopa strateegia kohta¹;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit ning põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamust (A6-0212/2008),
- A. arvestades, et üks ühenduse eesmärke, nagu on sätestatud EÜ asutamislepingu artiklis 158, on edendada kogu ühenduse harmoonilist majanduslikku ja sotsiaalset arengut ning vähendada sotsiaal-majanduslikke erinevusi eri piirkondade vahel;
- B. arvestades, et piirkonnasiseselt ja piirkondade vahel võivad tekkida erinevused;
- C. arvestades, et jõukamate ja kõige vaesemate piirkondade vaheliste sotsiaalsete, majanduslike ja territoriaalsete erinevustega tegelemine jääb ühtekuuluvuspoliitika põhieesmärgiks ning et seetõttu ei tohiks selle ulatust piirata teiste strateegiate eesmärkide toetamisega, mis võiks takistada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust;
- D. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika on praeguseni andnud tulemusliku panuse, aidates kõige vaesematel piirkondadel vähendada erinevusi sotsiaal-majanduslikus arengus;
- E. arvestades, et terved riigid seisavad ikka veel silmitsi märkimisväärsete arenguga seotud väljakutsetega ja praeguse raamistiku 2007–2013 ajal lähenemist tõenäoliselt ei toimu;
- F. arvestades, et majanduskasv koondub mõnedes liikmesriikides riigi ja piirkondade pealinnade ja suurte linnakeskuste ümbrusse, mis toob kaasa teiste piirkondade, nagu maapiirkondade, äärealade, saare- ja mägipiirkondade, ebaühtlase sotsiaal-majandusliku arengu ning suurendab nende piirkondade sotsiaalsete kogukondade ja rühmade haavatavust;
- G. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepinguga seatakse territoriaalne ühtekuuluvus üheks ELi eesmärkidest ning nähakse ette liidu ja liikmesriikide jagatud pädevus selles valdkonnas;
- H. arvestades, et haavatava kogukonna mõiste on väga lai ja selle määratlemiseks puuduvad selged kriteeriumid;
- I. arvestades, et paljud territooriumid kannatavad endiselt kaugel asumisest ja geograafiliselt ebasoodsast olukorrast tingitud negatiivsete mõjude tõttu ning neis puudub vajalik infrastruktuur tõelisteks arenguvõimalusteks ELi keskmisele arengutasemele järele jõudmiseks;

¹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0035.

- J. arvestades, et transpordi infrastruktuuri täiustamine ja transporditeenuste kättesaadavuse parandamine aitavad muuta eraldatud piirkonnad paremini ligipääsetavaks, leevendades samas neis kõrvalistes piirkondades elavate kogukondade ja rühmade tõrjutust ning arvestades, et üldhuviteenuste ja eelkõige hariduse täiustamine muudab haavatavate rühmade ja kogukondade elu paremaks;
- K. arvestades, et kõige vaesematel riikidel ja piirkondadel puuduvad vajalikud rahalised vahendid, et anda oma panus ühenduse rahastamisse, milleks nad on abikõlblikud, ja lisaks puuduvad neil väga tihti haldussuutlikkus ja inimressursid eraldatud raha otstarbekaks kasutamiseks;
- L. arvestades, et oma tugeva territoriaalse mõju tõttu on vaja paremini koordineerida maaelu arengu poliitikat ja regionaalpoliitikat, et tugevdada nende vahelist sünergiaat ja vastastikust täiendavust ning kaaluda nende poliitikate reintegreerimise eeliseid ja puudusi;
- M. arvestades, et puuduvad kättesaadavad ja võrreldavad mikropiirkondlikud statistilised andmed ELi piirkondade kohta, kus elavad haavatavad kogukonnad ja rühmad;
- N. arvestades, et vaesus ja tõrjutus on tugeva territoriaalse iseloomuga;
- O. arvestades, et enamik kõige ebasoodsamaid mikropiirkondlikke territooriume seisab silmitsi komplekssete mitmemõõtmeliste probleemidega, mis on seotud nende ääremaise asukoha, piiratud juurdepääsuvõimaluste, esmase infrastruktuuri puudumise, sotsiaal-majandusliku alaarengu, deindustrialiseerimise suundumuse, hariduse ja koolituse madala taseme, haldussuutlikkuse puudumise, suure töötuse, halvenevate majutus- ja elutingimuste, üldhuviteenustele keerulise juurdepääsu, tehnoloogiliseks arenguks ja progressiks vajalike tingimuste puudumise ning suurte eraldatud vähemuste ja haavatavate rühmadega;
- P. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika nõuab oma eesmärkidele vastavat eelarvet ning tõhusaid vahendeid, mis võimaldavad piirkondadel ületada arenguerinevused ning tulla toime territoriaalsete väljakutsetega, mille hulka kuuluvad demograafilised muutused, linnastumine, rändevood, globaliseerumine, kliimamuutus ja energiavarustus;
1. rõhutab, et haavatavate kogukondade ja rühmade territoriaalne koondumine ja sotsiaalne tõrjutus, mis mõjutab vähimarenenud piirkondi, on kasvav väljakutse ELi ühtekuuluvusele; rõhutab lisaks, et kõnealune nähtus ei ilmne ainult piirkondadevaheliselt vähemarenenud piirkondades, vaid ka piirkonnasiseselt olulisel määral nii arenevates kui ka arenenud piirkondades, ning nõuab erilist tähelepanu, sest haavatavad kogukonnad ja rühmad kalduvad üldisemal ja soodsamal taustal varju jääma;
 2. kutsub liikmesriike üles töötama välja haavatavate kogukondade ja rühmade määratlemise kriteeriumid, et tuvastada paremini tekkinud probleeme, ning aitama kaasa suunatud ja süstemaatilistele meetmetele;
 3. on seisukohal, et sotsiaalse tõrjutuse territoriaalse mõõtmega tuleks tegeleda territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika kontekstis;

4. rõhutab sellega seoses, et sotsiaalse tõrjutuse territoriaalsete probleemide ületamiseks ei piisa ainult üksikmeetmetest, ja soovib liikmesriikidel seetõttu kohaldada terviklikku territoriaalse arengu strateegiat, viies ellu võrdsete võimaluste poliitikat, rakendades praktikas valdkondadevahelist integreeritud lähenemisviisi ja keskendudes kõikide ELi territooriumide potentsiaalile;
5. juhib tähelepanu vajadusele tegeleda integreeritud lähenemisviisi kaudu vajakajäämistega võrdsete võimaluste osas ja sotsiaalsete konfliktide võimaliku koondumisega vähearenenud piirkondadesse;
6. märgib sellega seoses, et haavatavaid rühmi võib esineda kõikides, isegi kõige jõukamates piirkondades, ja et integreeritud lähenemisviisi kaudu tuleks selliste rühmadega arvestada;
7. toob välja, et vaesumine ja tõrjutus ei esine üksnes linnapiirkondades, need nähtused puudutavad ka maapiirkondi, ehkki võivad seal esineda teistsugusel kujul eelkõige selle tõttu, et maapiirkondades kombineerub sotsiaalne tõrjutus piirkondliku tõrjutusega; nende alade kõrvalejäämine majandusarengust avaldab mõju kõigile ühiskonnarühmadele, kes seal elavad;
8. rõhutab integreeritud lähenemisviisi raames, et on oluline lugeda prioriteediks ühenduse, liikmesriikide ja piirkondlikul tasandil terve keskkonna arendamine, et saavutada ühtekuuluvuspoliitika eesmärgid, nagu vaesusega võitlemine, kodanike hea tervis ning parem elukvaliteet kõikides piirkondades, mis on olulised pikaajaliseks arenguks ning ELis sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse tagamiseks;
9. rõhutab piirkondlike ja kohalike ametiasutuste ning majandus- ja sotsiaalpartnerite ja asjaomaste VVOde integreeritud arengustrateegiade kavandamisse ja rakendamisse kaasamise ning altpoolt tulevate algatuste toetamise olulisust;
10. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles jaotama vahendeid arenenud linnade ja eraldatud piirkondade, sealhulgas maapiirkondade vahel nende konkreetsete vajadustega kohandatud viisil ning looma kohalike ametiasutuste, asjaomaste sotsiaal- ja majanduspartnerite ning asjaomaste elanikkonnarühmade esindajate otsustamisprotsessis ja rakendamise juures osalemisel haavatavate rühmade ja kogukondade jaoks täpseid vajadusi arvessevõtvaid pikaajalisi programme, et tegeleda kõige paremini nende vajadustega ja leida tõelisi lahendusi tõrjutuse ja sellega kaasnevate tagajärgede ületamiseks;
11. kutsub üles jätkama majanduslikult tasuvat tegevust maapiirkondades, seejuures tuleb pöörata erilist tähelepanu peretalundusele ning väikestele ja keskmise suurusega põllumajandusettevõtetele, eelkõige ühise põllumajanduspoliitika läbivaatamise kaudu, et muuta see õiglasemaks; tähelepanu tuleb pöörata ka mittepõllumajanduslikule ettevõtlustegevusele, mis pakub tooteid ja teenuseid, mis on möödapääsmatud hoidmaks inimesi maal ning soodustamaks uute elanike siirdumist maapiirkondadesse;
12. rõhutab, kui tähtis on maapiirkondades tööhõive seisukohast ning vaesuse ja maapiirkondadest väljarändamise vältimiseks põllumajanduslik ja mittepõllumajanduslik ettevõtlustegevus, nagu põllumajandustoodete töötlemine ja otsemüük, turism, teenused ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted; nõuab

seega, et parandataks kutseõppe võimalusi maapiirkondades, et toetada ettevõtete arengut;

13. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid kasutaksid rohkem erinevate saadavalolevate rahastamisvahendite – nagu Euroopa Regionaalarengu Fond, Ühtekuuluvusfond, Euroopa Sotsiaalfond, Euroopa Integratsioonifond, ühenduse rahvatervise alane tegevusprogramm ja Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond – sünergiaid ja vastastikust täiendavust, et suurendada nende lisandväärtust;
14. kutsub komisjoni üles esitama territoriaalse ühtekuuluvuse kohta peagi ilmuva rohelise raamatu raamistikus territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärki ja selget määratlust, määratlemise kriteeriume, ühtekuuluvuse vahendeid ning saadavalolevaid vahendeid territoriaalsete eesmärkide saavutamiseks;
15. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema kättesaadavaks võrreldavaid mikropiirkondlikke statistilisi andmeid, pidades eriti silmas sotsiaalseid näitajaid nagu ÜRO poolt kasutusele võetud inimarengu indeksit, et rakendada asjakohaseid meetmeid olukorra lahendamiseks piirkondades, kus enim haavatavad kogukonnad ja rühmad elavad ning nende probleemide lahendamiseks;
16. kutsub sellega seoses komisjoni üles hoolikalt uurima, kui suures ulatuses tuleks lisaks SKT-le inimese kohta kasutada uusi mõõdetavaid arengunäitajaid, nagu sotsiaalindikaatorid, et määratleda kõige haavatavamad kogukonnad ja rühmad ning nende asukoht, näidata piirkonnasiseseid ja -vahelisi erinevusi, hinnata rakendamist ja poliitika tõhusust ning kasutada neid suunisena arengu kavandamiseks;
17. nõuab tungivalt, et komisjon uuriks territoriaalse ühtekuuluvuse rohelise raamatu raames, kas NUTSi 4. tasand sobiks diferentseeritud poliitika teostamiseks, et saavutada territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärki;
18. rõhutab vajadust tegeleda edasise linnastumise ja maapiirkondadest väljarändamise demograafiliste suundumustega ning nende territoriaalse mõjuga; kutsub liikmesriike seetõttu üles koostama strateegiaid haavatavate alade taaselustamiseks infrastruktuuri arendamise kaudu, edendades tõelisi arenguvõimalusi kooskõlas kõnealuste piirkondade konkreetse potentsiaaliga, pakkudes üldhuviteenuseid tõhustatud kohaliku haldussuutlikkuse abil ja detsentraliseeritud avaliku sektori kaudu, pakkudes vastavat koolitust ja töökohti, parandades majutus- ja elutingimusi ning suurendades nimetatud alade atraktiivsust investorite jaoks; on seisukohal, et samal ajal vajavad linnad toetust oma jõupingutustele linnadega seotud probleemide lahendamisel;
19. on seisukohal, et kuigi maapiirkondadest väljarändamine oli varem varuväljapääs algsest tegevusest kõrvale tõrjutud põllumeestele, siis tänaseks on olukord muutunud, kuna töötus lööb praegu kõige valusamalt lihttöölisi ning seetõttu on maapiirkondadesse rajatud tööstusüksused restruktureerimise ja ümberpaigutamise esimeste ohvrite hulgas, mistõttu väheneb võimalus töötada mitmel kohal, millele raskustesse sattunud põllumehed said varem loota, et teenida lisa põllumajandusest saadavale tulule, mistõttu kiirendab selline olukord nende vaesumist veelgi;
20. rõhutab, et pärast 2013. aastat ei tuleks säilitada mitte üksnes struktuuripoliitikat, vaid et eelarve läbivaatamist tuleks kasutada võimalusena tagada vajalike vahendite

kättesaadavaks tegemine, et tagada tulevikus ELi piirkondade ja riikide majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus;

21. soovitab, et sotsiaalse tõrjutusega tegelemiseks ja haavatavate kogukondade ja rühmade aktiveerimiseks võetavad poliitilised meetmed peaksid sisaldama vabatahtlikkuse põhimõtet;
22. kutsub komisjoni üles esitama konkreetset ettepanekut, mille eesmärk on tegeleda realistlikult ja konkreetselt haavatavate kogukondade ja rühmade ees seisvate probleemidega, sealhulgas sotsiaalse tõrjutusega;
23. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.